

drie-en-dertigjarige auteur der novelle, als vereenzelvigd met het geloof der gestigmatiseerde Geertruide van Oosten, en die in zoo eerbiedige, zoo vroomverrukkende taal getuigenis aflegt van zijn geloof aan den bloedstroom uit de handen en voeten der maagd, aan wier sterfbed hij in den geest heeft neergeknield; de drie-en-dertigjarige auteur, die aldus plaats neemt aan den kant der uiterste rechtzinnigheid, mag zeker de „Roomsche” Alberdingk Thijm heeten. Maar, nog eens weer, het behoeft niemand te verwonderen, dat andersdenkende Nederlandsche lezers ten jare 1853 wel eenig bezwaar hadden in den man, die zulke soort van vrome mogelijkheden „uit den nacht der middeleeuwen”, als eene soort menschelijke geloofswaarheden aan het „Nederlandsche” volk ter belijdenis voorstelde. „Tot zoodanigen godsdienst en diergelijke bijgeloovigheden terugkeeren? Neen, nooit: „liever Turksch dan Paapsch”, scheen het antwoord te moeten luiden. Heden ten dage is het oordeel der menschen over het geloof aan gestigmatiseerde vrouwen (of mannen?) ook al weder heel anders dan in het jaar 1853. Daar zijn er, die misschien aan *Louise Lateau's* hand- en voetwonden niet getwijfeld hebben onder de Roomschen van de soort, wier rechtzinnigheid anders beperkt blijft tot de „eenheid in het noodige”; en die de „vrijheid in het twijfelachtige” bezigden, in 1853 wel te verstaan, om aan Geertruide van Oosten's „genade” te twijfelen ten opzichte harer „gelijkheid met den Godmensch” „Dat behoef je ook niet te gelooven,” zei mijne grootmoeder, als de twijfel op mijn gelaat te lezen stond bij 't hooren van „Geertruide's wonderbare bloedingen”. In onze dagen echter is er menige geneeskundige, man van studie en wetenschap, die de bloedwonden aan handen en voeten en in de zijde der vrome Geertruide zou wenschen te verklaren als een zeer natuurlijk, ten minste zeer wel mogelijk gevolg van de innigheid des gebeds, de voorstellingen en inbeeldingen van het vrome Begijntje. Is het ook hypnose geweest? Ach, ik weet van deze dingen het rechte niet; maar ik geloof, dat onze tijd het aan Alberdingk Thijm volstrekt niet meer kwalijk neemt, indien hij, de rechtzinnige Katholieke auteur, aan Nederland het geloof toewenscht der gestigmatiseerde Geertruide. Zelfs, indien Thijm van „genade” spreekt, waar vrijzinniger opvatting, indien ze het feit aanneemt, aan „hypnose” denkt, is hem dit geloof ten goede gehouden en vervolgt de „andersdenkende” met een beleefden groet zijn weg.

Daar was nog eene andere soort van rechtzinnigheid, die men in Alberdingk Thijm meende te moeten misprijzen. Het was zijne liefde voor de orde der Jezuiten. Die werd bijna algemeen afgekeurd als anti-Nederlandsch. Zelfs zij, die het naïeve geloof aan de hand- en voetwonden van Geertruide van Oosten in den hyper-rechtzinnigen Katholiek ongedeed liet, vonden toch ook, dat het pleidooien voor de orde van Loyola niet te verdedigen viel. Men wees op de bulle van Paus Pius VII, waarbij de orde werd opgeheven, en kon het in Alb. Thijm moeilijk plaatsen, dat hij verheugd was over het herstel der orde en geene gelegenheid ongebruikt liet om de voortreffelijkheid der paters S. J. te doen aannemen. Misschien heeft men den schrijver geene